

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Poggii Florentini Oratoris || Clarissimi, Ac Sedis Apo.||
Secretarii Opervm ||**

Poggio Bracciolini, Gian Francesco

Argentinae, 1513

VD16 ZV 12623

In eundem Inuectiuam tertiam

urn:nbn:de:hbz:466:1-14341

POGGII FLORENTINI INVEHTIVA
TERTIA IN LAURENTI
VM VALLAM

OVVM MONSTRVMMVLTI

q̄ saculis inauditum portentū nostra aetas conspexit. Homine facinorosum atq̄ impurum ad poenam suorum scelerum ab inferis furis raptum/iterum ad superos reuertisse. Finxisse atq̄ iniquitatem tradit. Orpheum/Herculem/Thesfeum cum ad inferos sua sponte penetrassent ex tartareis umbris reuertos. Que vera esse potuisse Laurentij Vallæ inquinatissimi hominis reditus ab inferis comprobauit. Illi sua virtute letheum fluiū superant. hic ob patrata scelera ad poenam ductus / flagitio supplicij redemit. Nam cum lata contra ipm heretis sententia (ut in secūda mea contra illum orone continet) ad tormenta subiecta productus fuisset: fama ve

ro sui nominis ad inferos antea esset delata: Vallæ nomine omnia loca infera perstrabant: magnosq̄ demomū concurrat ad visendum facto / ingens tumultus / variatq̄ inter eos dissensio exorta est: cum diuersę eorum mentes sinem agitent. Quidam accipiendū iudicium sententiam dicentes. hominē perniciosum / demens / tem / sceleratum / detractorem / hereticum / primum pice et sulfure linendum: quo flamma ignis citius inualeceret cēsebant. Deinde ad phlegethontis supplicij proficiendum. Non enim perniciosiorem reum in iudicium delatum atebant: nunq̄ immaniorē bestiam laqueo deprehensam: nunq̄ sceleratius portentū ad inferos descendisse: non ipsos gigantes qui dijs bellum indixerunt / iustius / aut ob maiora scelera condemnatos. Quidam vero rescindendam censebant eam sententiā atq̄ abdicandam. Gratulabantur enim v̄rum sceleribus inquinatum / improbitate insignem / perfidia singularem: non pedibus / sed veluti triumphantem curru ad suas sedes furarū agmine a directum: neq̄ poena / neq̄ ullo supplicio / sed premio dignum videri. quoniam inferiorū cau. p̄sae fuisset: eumq̄ ad superos ad propagandam eorum sectam ac factionem remittendam asseuerabant. Iudicabant quippe qui perspicaciores videbant. fatius esse hominē nequam / vesanum / furentem / detractorem / proter utū: qui neq̄ Dijs / neq̄ hominibus parceret. apud superos verari diutine: quo plures sua peruersa ac virulenta doctrina / & lingua mordaci ac perfida inquinaret. nullum esse maius eorum lucrum: q̄ cum homo homines se ducit ad errores. Quo scedior esset: quo deterior: quo flagitiosior: quo inquinatior: eo melius / audacius / promptius inferiorum causam esset apud superos acturus. Se quidem neq̄ verbis uti posse: nec peccandi exempla edere: at viros homines & verbo & opere / alios etiam bonos facilius fallere. Si eam prouinciam susciperet. precipuum illum vitiorum architectum / doctum / heretis præceptorem / maledicendi iam dudum artificium esse professum. Bonis detrahendi scientiam sepiissime a se tractatam: nihil ei abesse / quo minus multos suis verbis ad eos scopulos impelleret / in quibus ipse naufragium iam fecisset. Non ergo mortem / sed vitam pestiferi hominis esse optandam. Magnum in eius vita quæstum esse: cum sc̄y proculdubio egregiam suorum commilitonum cohortem

Varia de
monū inia
de Vallæ.

Concilium in
ferorū sup
Valla,

secū esset p̄ductus ad inferos. Hæ voces cum undiq; percipuissent: ad Sathana delatę / impulerūt ut demoniorū conciliū ad exquirendas sentētiās aduocaret. Tum factō decreto de conciliū sententiā; Vallam vocant trēmētē & multatū mentem: ut qui iam nō scopas Neapolitanas / sed phlegethontis cruciatū ante oculos paratum videret. Ante tribunal constitutum bono animo esse iubent: se esse omnium p̄nam illi si in eorum sectam iuret remissurus / testantur: ac superis reddētur / si boni militis more solita sua expeditione aduersus fidem & homines uelint. Hic noster Valla iudicium fugere / p̄nam euitare / tormenta declinare cupiens: timore exanimis actremens / ut vix posset hīscere: sumpto tandem spiritu abunde pollicetur se in illorum arbitrio postea futurum: neq; recedat unq; ab eorum voluntate: & simul iurando interposito / fidem dicit in eorum exercitū boni militis operam nauaturū. Tum quidam: qui hominis perfidiam / mores / demētiam / vitę instituta nō sentit / concionem mouent / cautius cum illo esse agendum. Quæ enim fides haberi possit illi / qui iam fidem Christi sui abnegasset: apud quem nulla certa p̄missio / nullum ius iurandum sanctum / nulla religio esset: nullus dei metus: nulla hominū reuerentiā. Fidei fragum esse illum / transugam / fallacem / proditorē / amentia funentem / subdolum: qui nil nisi sibi detrahare / arguere / & veluti philosophus Cynicus morderē meminisset. Si blasphemus fuisset in Deum suum inquit: quanto magis erit in nos nisi cauerimus. Homo est leuis / proteruus / inconstans / insanus: semper detrahendi studio deditus. Si bonis maledicere semper consueuit: quid de nobis agat: quos omnes reputant malos: Ne fallatur ergo / ab homine semper fallace esse promittendum. Collaudata sententiā: ac silentio per p̄conem factō / suggestum iubent Laurentiū ascendere: deq; superiori loco iurare per stygiam paludem: se quæ pollicitus foret facturum. Ille alacri animo: ut qui iam dudum culum nudum decoctorum more ad lapidem alississet: multis verbis ut fidem sibi adhibeant rogati / iurandi loco nates / sathanæ ter flexis genibus osculatur. Chirographa conscribit / quibus se totum in feris traditur: q; ipm̄ inter suos deputent orat: se nemini illorum in male agendo cessurum asseuerat. etenim eundem qui antea fuerit multoq; deteriore / suis millimū se futurū spondit. Profitetur palam se hereticum fore. Verum quia periculum imminet petere se ut aliquando possit templā ingredi: non orandi / sed fallendi gratia. quod ostentationis loco / non religionis causa ab se fieri opinentur. Hoc primum iuramentū quod p̄stitit Valla. Deinde se detractorem / dicacem / scurrā / maledicū / inuidum / peruicacem / libidinosum fore adhuc promittit. tū detracturum mortuorum famæ: uiuorum laudem oppugnaturum: lingua maledica putridaq; aduersus omnes usurum: parsurūq; nemini qui aliud sapere uideatur. Deniq; nullum nequā spiritū tot tantaq; excitaturū turbas quot solus ipse si reuertatur: ubi suo iure institutūq; detur loqui. In omni sane nephario scelere ait / & teneris se annis ad senium usq; uersatum: ut si omnium demonū in unum sit conferenda nequitia / nequaq; uideat ulla ex parte cum sua esse comparanda. Neminem sibi (quod improbilissimi hominis signum esset) nisi qui hīdem sit moribus & natura / se nemini amicum esse: nescire quod vinculum / quæ sit vis amicitie: cum nullius familiaritate / nullius usū / nullius nisi indocti aut uesani consuetudine delectetur. Se ab omnibus doctis uiris propter detractionem & inanem iactantiam esse odio: ut sibi necessitas quædam male loquendi / derogandi / iactandi imposta uideatur. Nec uero timeant / ut mores mutent: usus enim in naturam uersus / & ad canos usq; p̄ductus / se cogit in diem fieri deteriore. Cum magno plausu uocibusq; condico eius uerba collaudaret: & in eo sidendum dicebant. Tum Valla manu silentium indicens / aliqua se ab illis petere ait. Primum

Petit a demonibus
tria

quonia laudis & gloriae sic praeter modum avidus; ne minoris apud inferos quam apud
 superos extimaretur. Peti ab se; ut sicut ipse apud nos praecleari stulticiae triumphum
 ornamento insignitus fuisset: ita dignum videri apud eos sibi aliquos in signo tro-
 phaeum suae perfidiae impunitatisque se tem constituit; quo sui nominis fama esset et
 iam apud illos nobilitata. Vifa res difficilis; & quae nulli esset antea concessa, sed cum
 quo ceteri ad eius laudis emulationem excitarentur; cumulandum tam praeclearum sis-
 cariam aliquo insueto monumento assentiebatur. Decernitur igitur illi in orci ves-
 tibulo trophaeum in gens statuacque; cuius altera manus ardentem faciem; altera ser-
 pentem habeat. Cuius cauda collo erat aduoluta teneret; in Colossi modum; cum
 insigni basis inscripseret. Se. Laurentio Valle de inferis comilitoni bene merito. Tum
 postulat: ne fraudi sibi sit; se meretriculam quam domi habeat de sororis domo
 raptam; qua cum diutius cohaeruerit; ex qua prolem susceperit; secum seruet. id
 quod eorum decreto legeque statui postulat. Contempsisse enim se mandata / censuraeque
 summi Pontificis; quibus iubebatur mulierem dimittere, ob eam excommunicatum
 se fore; & qui ea censura astringat / necesse esse aeterno plecti cruciatu. sed omnia
 contemneret se; illi poenam remittant, citius enim animam ab se quam eam foeminam diuelli
 posse; magnam vim esse amoris; qui etiam Deos expugnat, magnum vinculum
 consuetudinis muliebri; maximam libidinis voluptatem; ut ignoscere ferique debeat; facti
 natum hominem atque insanum / pluris illius amplexum quam Dei metum & res ceteras omnes
 facere. Tertium id sibi peteret a Vallae; ut aliquo praesidio fultus ad suppos remearet.
 opus enim esse sibi satellitibus; quo tutius eius vita sit ab insidijs bonorum quorum op-
 pugnator erat futurus. Data optione ut quos mallet eligeret; ille primo sibi perfidiam
 delegit; deinde detrahae / inuidiam / inanem gloriam / peruitatem / fallaciam / libidinem / im-
 pudentiam / temeritatem / audaciam / stulticiam / mentis & corporis stuporem; qui mis-
 lites sibi assistant; si antea malus fuisset; se tunc multo peiorem fore spondit. Do-
 cere se Rhetoricam artem; quam ita calleat / ut ne Ciceroni quidem concedat ut se do-
 ctior in ea facultate existat. Scire se quibus modis detrahendum sit reliquis; quae
 praeccepta dentur ad fingenda aduersus crimina; qui loci ad male dicendum tradant.
 Nolle probe quibus argumentis veritas impugnetur; falsa probabilia videantur; tra-
 didisse se iam prius dialecticam & argumentandi praeccepta; in quibus ipsum Aristotelem
 ut ignorante correxerit. Exercitatum se praeterea diutius in corripiendo; dam-
 nando / criminando doctos & excellentes viros. Nil sibi deesse audaciae vel temeritatis
 quin omnes superet exercitio ut doctrina conuiciandi. Se certe non commissurum
 ut frustra ad superos reuersus fuisset videat. Plura praeterea a se patrata esse;
 quorum iudicium effugere nequiret; nisi postulat subsidium prebeat. Decernunt omnia
 ad Valle ofonem; & quidem tanquam optimo Imperatori solet faeces / lictores / et cor-
 poris custodes quos petijt tradunt. Hoc egregio comitatu / his stipatoribus circum-
 datus Vallae nosse / ex infernis regnis ad superos redijt; non prior illa & peruga-
 ta damnatorum via quam dimensus fuerat; sed noua & insueta. Hiatus enim terremo-
 tumque ingens factus est; quo noui monstri partus editus videret. Adeo vero ingen-
 tem vastum strepitumque; rediens praese tulit / ut ipsi iam Ioui timeret; tanquam qui de cae-
 tero a tormentis tartareis se tantum existimaret. Ita sceleratior / immanior / amentior /
 ventosior / instantior quam antea etiam suppos homines contemneret; tartareas iurias; ancil-
 las rogat; ne se deserant; ne unquam abeant; sibi opitulenti; sibi ministrent. Illarum auxilio
 se egere; quo facilius pristina atque innata obloquendi artem in usum deducere
 possit; multa sibi denuo esse fingenda crimina / dicendique falso maledicta aduersus
 quenda suae laudis emulum; qui eius vitia detexisset. Illae a lacri animo esse iubent; se
 nunquam sibi defuturas iurant; modo aliquid dicat & agat carcere & ergastulo dignum;
 neque enim paruis in rebus ab illo opera consumi oportere. Cum primum lucem aspe-
 xit; abstertit oculos graues; ut hi qui ex profundo somno excitantur; aut ex tenebris

Redit ab in-
 feris Vallae

Valla dicitur
mō factus
ad concubi
nam.

Arrogātia
& scelera
Vallae.

Doctrina
eius profes
sus vanus

prodeunt in solis splendore. Deinde domū reuerfus/congratulatus est multis ve
bis mulierculę charissimę: quę ipm̄ veluti mortuū multis lachrymis complorau
rat. Nullam rem sibi fuisse molestiorem ait/ q̄ q̄ ea aliquādiu caruisset. nil magis
optasse: q̄ ut rediret in suos amplexus: propterea se ex homie dæmonē exalisse
abnegasse supos/ & inferorū patrociniū atq; arma sumpsisse. illius gratie iacturā
animę ab hęc factam: cum se totum infernis furijs dicauerit: cum satellitem illarū se
Lanistā gladiatorem futerit professus. Se tanti illam facere: ut extimādem famā
honorem/ laudem/ decreta Pontificis parumpendenda duceret: dūm dō illius con
suetudine uterē: & forsan hanc honoris maculam aliquādo cōmuni nomine ab
laturę. Cohortatus ut tempus ferebat: mulierē libatis ostentans bono animo esse tu
bet: ampliorē potentiorēq; se q̄ antea esse docet: minjuras ostentat ancillas nobis
les/ & sibi admōdū seruitutes. Officiū ab se susceptū perfici oportere ait: ne fallat
promissam fidem. egrediendū in publicū esse & docendi munus: ne sua auctori
tas pereat recipiendū. Ita iratior/ nequitior/ truculentior/ dementior solito/ Djs ho
minibusq; innata contumacia spretis: sua illa caterua satellitū fulsitis ad vomitum
reuerfus est. Vtq; maledicam & proccam linguam in certamē scura nephantis
educeret: atq; usitata proteritia/ furibundaq; mente in suorū scelerū campū debē
deret: docendi/ vel dedocendi potius exercitiū suscepit: ubi facilius adolecentū ani
mos & doctrina inani & moribus obscenis possēt pervertere: ubi abunde se pre
ceteris extollendi/ suam ignorantā ostentandi/ omnibus detrahendi studio uteret.
Aestuatur interim: odio debacchar̄ mentis inōps: furit amentia: urgetur infania: ob
loquitur vasti hois audacia: redarguit omēs: neq; suam viliissimā doctrinā iactans
di/ neq; de ceteris male sentiendi ullum sibi aut modū/ aut finem statuit. Scelerum
memoria vexat hoīem: conscientia malorū vexat ira mentem p̄cipitem agit. Exis
timitur linguę proccitate vitę sordes posse diluere garrulus/ loquax/ impudens/
conumax/ importunus. Ad se omēs veluti doctrinarū fontē (ita em̄ se appellat)
ire iubet. se omniū artium liberaliū doctissimū/ & veluti magistrū naturę & morū/
inter stultos hymnū licenter iactat. Sibi datum esse foli ut poetarū sensa/ Rhetorū
præcepta/ philosophorū doctrinam/ omniū artium facultates explicare queat: ce
teros inanem esse fabellam: nil scire: nil neq; egendo/ neq; dicēdo prodelle: solum
se diuinitus veluti e cælo demissum/ ac Deorū munere datum/ qui lucem mentis
bus traderet: reliquos infantes esse/ rudes/ infcios latinę lingue: aurea sua verba/
& magnipōderanda furibundus detractor predicat: & se p̄ficiis viris doctissimis
comparandū. Hortatur discipulos ut ea mentibus infigant: quo longius serpent
ignorantię suę ra dices. Flabello lingue utitur: non ad abigendas quę aures suas
circūsonant muscas/ sed ad audientiū mentes ab omni vero sensu auertēdas/ & stul
ticię doctrinam propagandā. Tanta est autem impuri ganeonis auctoritas & do
ctrina: ut se audientes ita instruat/ ut vigentes ingenio stupidos atq; absurdos effi
ciat: stultos reddat infanos: doctos infcios: qui audiunt furidos: loquētes mutos cō
stituat & elingues. Discipulos ita docet: ut in sece ignorantie demersi esse videan
tur. Deniq; multo plura nepharie agit & cogitat q̄ sit inferis pollicitus. q̄ in re opti
me fidem datam obseruat: quo aliquādo verum dixisse videat. Ne autem a p̄suli
no suo detrahendi usu Jeshuisse putetur: me ignorantie arguit: suam illam imūsa
fam contra me atq; inanem fabellam per plateas tanq; veteris testamenti tabulas
circūfert/ veluti viliissimus pharmacopola: legitq; passim omnibus suę stulticię ar
gumenta: ita impudenter se extollens/ ut nilum moueat etiam tristioribus ac scue
ris. Multi speciem furentis ac dementis se intueri opinant. Neq; id iniuria: stumbū
di quippe & vesani more prolabit. Agitur em̄ præcept vir amplius & a mente de
ducit propter multa quę nepharie contra Christi fidem scripsit. Rapitur in ameri
tia/ ob religionem nostram ab eo impie contentā ac violatam. Exagitant ipm̄ furo

re atq; amentia tot homines excellēssimi/quos ore infano & fanatico capite tam impudenter & temerarie reprehendit ac damnat. Debilitant cerebrum volatile insidia/proteruita/& innata iactantia illa atq; effrenata qua se in omni genere doctrinae & vitis & mortuis anteponit. Manes illorū quorū memoriam & laudem hic vesanus helleuo impuro ore vexauit/hoiēm imani natura praeditū / consistere aut quiescere non sinunt; eumq; per triuia/compita & plateas insanorū ritu dedamas re/& contra me veluti illorum defensorem latrare compellunt. Cohors praeterea illa praecleara quam secum ab inferis duxit/audaciam atq; animū perditū submini- strat:stimulat/agit; obloquēdi ac detrahendi materiā subministrat. ut cum eum quis viderit iuu- legentē/illac; auribus hominū inculcātem/& ut se audiant supplicante:m: nihil a infano & furioso dementi existimet differre. Cōtemnit; des- ideturoculo hilariori aspectu tanq; bubones solent / cum in conspectū hominū produunt. At ille cōtemnit omniū dicta & sibi blandit. Dicit nullam tenere me Poggii in quo arguat
 nulla doctrina/nulla scribendi elegantia. Se vero multa in philosophia scripsisse; expallescq; quae Aristoteli fuerint ignota. Albertum magnū necesse philosophi- am/& in multis errasse dicit:& neq; in philosophia/neq; in theologia/neq; in dialē- cticis quicq; sensisse. Boetio nullam tribuit doctrinā;& de trinitate/ deq; libero ar- bitrio male sensisse scribit. Theologum se adeo doctrinae opulentum/ut Augusti- num/Hieronymū non recte scripturam sacram intellexisse asserat: omēq; malos interpretes fuisse: Hieronymū praesertim. de cuius in traducendo erroribus libellū ediderit impudentissimū. Musicum se affirmat: ut quotidie domi cantitet. In ma- thematicis ita se eruditū/ ut facillime dimetiri caelos possit: numerūq; stellarū trade- re. Nam furi cū illi pluribus annis operam dedit. quod adeo ut rem leuē cōtem- nit: ut illius arcana melius se nosse iacet q; cōmentatores illi qui adeo laudantur. Deniq; arcam Noe se esse fatetur: in qua genera non seratū/ sed scientiarū singula- sint reclusa: ad quae pandenda non coruo/non columba opus existat. se em̄ in scis- co versari solitum:& in aqua natare posse: ut aliorum patrocinio nequa q; egeat/ ad effundenda viscera musarū/ quas singulari prelio superarit. Ego illi hanc pal- mam tribuo: ut sit plus q; graeculus esuriens qui describit a Iuuenale. Do illi reū omniū inscītiā. scientiā volui dicere. Non insista in his criminibus quae Ciceroni ap- ponit recensendis. sunt em̄ pene infinita. Id om̄ibus constat: Laurentio vallae mu- sarum/vel muscarū potius alumno/Marci Tullij artem dicendi & eloquentiā nō placere. Opinatur fatuus ille furibundus: se quod sibi persuasit & ceteris suasus- rum/ut priscis om̄ibus doctissimis viris & scientia rerum omniū & eloquentia pre- feratur. Nunq; scripsit Cicero sua scripta esse aurea: nō se comparandū illis priscis: non sibi laudem imortalem comparasse: non philosophiae filium esse: non se om̄i- bus quos nostra aetas protulit preferendum. prout haec insulsa & fanatica bestia- de se ipa tum verbis tum lris cōmemorat. Nam Vergiliū quemadmodū tractet- norunt qui illum audiunt: non legentē/ sed garientē ut nutrices apud pueros con- suerunt. Ait multa se in eo errata a iadueritille: quae alijs fuerint ignota: multa il- lum peperā scripsisse quae si vixisset fuit emendaturus. Recēferem multos locos a- Valla reprehensos/ nisi nauſea referendū stomachū moueret. Comphēdit tamē ho- minis amentia & stulticia potest: qui adeo furiat/ ut & Vergiliū poesi improbet/ & eloquentia Ciceronē. Sed obtemperat moribus suis: utitur officio sibi demādato: administrat prouinciam traditam: ne frustra ab inferis redisse/ ne bñfici collati im- memor existimet. Nam priscos om̄es spernit ut abiectos atq; inscios viros. Se nō reperiore/ sed correctore omniū liberaliū artium fronte illa rugosa profiteri non erubescit. Quae om̄ia sibi tribuenda cenſeo: dū modo fanaticū se esse illis laudibus adijciat: proteruitū/ stultum/ dementē/ vesanū. Nam quod ad me attinet: non repus

Vergilio
 mastix Val
 la.

i Cicerōem

gno quin me ut infcū culpet linguæ latinæ: ut cæterarū rerum ignorantem: dicit
 id fateat: mihi ad hanc diem plus ignorantia ad laudē & gloriā cōtulisse/ q̄ illi pro
 fuisse doctrinam, Verum quid de me loquor? Duos linguæ latinæ principes ut
 diximus: alterū oratorem/ alterum poetam legere palam cepit: quo illos suo mo
 re/ loquacitate solita vixaret. Dicit Ciceronē non recte dixisse: qui scripserit in pro
 emio librorū ad Herennium. Et si negocijs familiaribus impediti: non em̄ tm̄ fa
 milia negocijs/ sed multo magis rebus publicis erat impeditus. Itaq; familiaribus
 & publicis negocijs scribendū fuisse ait. In philosophia cōsumere cōsueuimus. Ci
 cero ait. non cōsueuimus/ sed decreuimus ponendū fuisse/ asserit nouus ceruus no
 ster loquax. Deniq; in singulis paginis aut in arte dicendi/ aut in v̄bis latinis non
 recte positis multa Ciceroni vitia ascribit: & melius suo more scribi debuisse pro
 clamat. Asserit eum primū oratorem fuisse: ut non n̄m̄ sit/ si in multis errauit.
 Quinlianū vero posteriorem ideo longe p̄stantiorē existisse Cicerone: inq; multis
 illum correxisse. O quanta est furentis belug cæcitas. Vbinam dicit Tullium
 primū fuisse oratorem? Dicit more infanī: ad firmandā stulticiam quicqd̄ temere
 opinat. Sed ubinam reperit Tullū primū oratōrē fuisse? cum Crassus/ Cæsar/
 Antonius/ quos in libris de oratore tanto laudat: Gracchi quoq; & alij plures/
 quos in Bruto nominat/ summi preclarīq; oratores antea extiterint. Neq; vero ex
 istimo hoc illum ignorare/ sed mendacem esse: & tanta hoīs peruersitas est ac per
 uicacia/ tanta detrahendi cupiditas: ut inconsiderate/ improvide/ impudenter ver
 ba efferat ad aliorū ignominia fabricata. Neq; semel aut priuatim/ sed quotidie ac
 publice nouam calumniam componit. Legit publice nonnullas ep̄las Ciceronis in
 quibus illum emendans. Non inquit culpo Cicerone: sed hoc & illud melius/ elos
 quentius/ latinus dici potuisse affirmo: & sira egregia verba/ quæ Ciceronis ver
 bis præferēda existimat/ in medium profert. Quid ad hanc infanam temeritatem
 ia ciantia/ stulticia/ perulantia addi potest. Idem in Vergilio ostendit. arguit mis
 ros versus dici venustus & eloquentius potuisse. sed non cōfiscit nouos: neq; quicq;
 de suo apponit prout in Cicerone emendādo consuevit, asserens non poetam esse
 se/ sed oratorem: satis est em̄ pronūciasse sibi in ea parte Vergiliū minime placere.
 Magna viri auctas/ magna grauitas/ magna doctrina: & hæc om̄ia pingue digne ce
 rebri condita & sale. Sed difficillimū est m̄tare morbos animi iueteratos. Cōse
 nuit nequissimus rabula in arte maledicendi: existimans aliorū detractionē in sua
 laudem conueni. Sed nimis longe a recta via aberrantem illum ducit infania. Ca
 put illud ceruinū/ cicadis repletum/ discurrere amentis more corpus inane cōpel
 lit. In triuijs pedagogulus disputat/ in corona sui similiū/ de quæstionculis inepet
 simis: equus mei/ uon meus dicendū esse cōtendit: ac non sibi/ non illi. & cætera his
 similia portenta scribendū testat quæ dediscenda essent si quis ea teneret memorię.
 At obscœnissimus bubo in sua garrulitate gloriat. Sed iam mores hominis nec
 sunt: iam tenent om̄es ferme docti quanta sit stultissimi portenti proteruita/ quanta
 ia ciantia. ip̄emet enim suę dementiæ testis est dignissimus fide. Per multa alia
 essent de huius infanī monstri furij inferis exagitati iam gloria/ loquacitate/ peru
 uicacitate/ vecordia explananda: sed ne fastidio sim legentibus in altam oronem
 conijcenda seruari: cuius scribendi copiam ac facultatē eius infania ac scelera sup
 pedibant.

In Vergiliū

Quarta Poggij Inuestiua in Vallam comparari non potuit,
 studiosus lector. expertam eam hoc loco situabit
 ad perfectionem operis Poggiani.